

Mieli Lietuvos patriotai,

Sveikinu visus, rytoj ateisiančius į antrojo Lietuvos Respublikos šimtmečio startą.

Kas buvo tie svajotojai lygiai prieš šimtą metų nusprendę - „**Lietuva buvo, yra ir bus!**“?

Lietuvos nepriklausomybės akto signatarai buvo Europoje aukštuosius mokslus baigę valstiečių vaikai, kalbėję lietuvių, vokiečių, prancūzų, anglų, lenkų, rusų kalbomis. Deja, dabartinio Seimo nariai ir ministrai savo išsilavinimo lygiu toli gražu neprilygsta prieš šimtą metų gyvenusiems ir veikusiems valstybės kūrėjams.

Nekalbu apie Antaną Smetoną, Joną Basanavičių, Jurgį Šaulį, Mykolą Biržišką, brolius Vileišius. Yra paprastesnių pavyzdžių: pavyzdžiui, Jonas Aleksa – 15 metų Lietuvos žemės ūkio ministras, parašęs 2 knygas „Lietuvių tautos likimo klausimu“ (1925), „Lietuviškų gyvenimo kelių beiėškant“ (1933).

Ar įsivaizduojame dabartinius ministrus, kuriems būtų įkandamos tautos egzistencijos problemos. Neįsivaizduoju, ir todėl man tiesiog liūdna. Taip, toji karta Antrojo pasaulinio karo ir suokalbinių agresijų dėka neteko Tėvynės, bet dažnai Amerikoje dirbdami paprastus ir labai neintelektualius darbus sugebėjo išleisti 38 tomus lietuvių enciklopedijos. Kiek dabartinių inteligentų ją matė ir kaip atkurtoji Lietuvos valstybė šias pastangas sugebėjo įvertinti? Atsakau: **niekaip**.

Ir dar galiu pasakyti, kad esu be galo laimingas, kad turėjau galimybę dalyvauti kuriant ir atkuriant mūsų Valstybės pamatus. Aš žinau, kaip buvo rengiami Lietuvos įstatymų projektai. Būdami **nelaisvoje Lietuvoje, mes kūrėme ir sukūrėme LAISVOS LIETUVOS ĮSTATYMŲ pagrindus** (tarp jų ir modernios Lietuvos Aplinkos teisės pagrindus). Darbas buvo paprastas, tik reikėjo suprasti Europos valstybių teisės pagrindus. Darbas vakarais, po darbo iš tikrųjų be atlyginimo, tik su saugumiečių parengtu Sąrašu veikėjų, kurie turėjo būti likviduoti Maskvos pučo sėkmės atveju. Daugelis to meto bendražygių iki šiol tebeatsimena mano pasakytą frazę, kad „dabar bepigū rengti įstatymų projektus, bėda bus, kai bus daug pinigų“. Tada, iki kokių 1996 metų, **Lietuvos visuomenė buvo Valstybę kuriančių žmonių visuomenė**. Dabar, tiesa, pinigų Lietuvoje yra daugiau negu proto, bet to proto, deja, maža ir kasmet mažėja.

Ir vėliau **šliaužiančiuoju būdu kuriančioji visuomenė nemažų valdžios ir buksuojančios ekonomikos dėka virto vykdančiąja visuomene** (t.y. jūs nieko negalite, nieko neišmanote, mes turime iš pakrūmių pakviestus ekspertus, kurie mums pasakys visą tiesą). Pagaliau į valdžią Lietuvoje atėjo tie, kurie, matyt, Lietuvai ir Lietuvoje iki šiol nebuvo nieko gero padarę. Kažkada kinų filosofas Konfucijus yra pasakęs: „*Aš nirštu, kai žviegiantis snukiai knisa valstybę ir visuomenę*“. Turiu tiesiai pasakyti, kad aš nirštu, kai mūsų rinkėjų neapdairumo dėka į valdžią pakliuvę veikėjai visais balsais ir unisonu tvirtina: mūsų *mokyklos blogos, mūsų mokytojai niekam tikę, mūsų universitetai žemiau bet kokios kritikos, mūsų urėdai vagys, mūsų saugomos teritorijos visuomenės vystymosi stabdis, mes didžiausi girtuokliai, mūsų valstybės tarnyba sužlugusi*.

Gerb. Iškilnių dalyviai, Jūs kiekvienas žinote šių posakių autorius. Man dėl jų gėda, nes, jeigu jie (tai yra aukščiausia valdžia) iš tikrųjų sako tiesą, nes tai daryti jie yra prisiekę, tada Lietuvos žmonėms reikia kuo skubiau krauti lagaminus ir pirkti *šipkartes* į Vakarų pasaulį. Deja, daugelis taip ir daro.

Pirmąkart mūsų atkurtos valstybės istorijoje didžiausi mūsų valstybės pasiekimų neigėjai, gal kokios penktosios kolonos įkvėpti, yra į aukščiausią valdžią patekę žmonės. T.y. jie iš žmonių paėmė viską netgi teisę kritikuoti valdžią. Taip neturi būti. Prašome neįsižeisti, kad ir didžiųjų iškilnių proga tenka kalbėti apie skaudamus dalykus.

Reikia labai nedaug ko: **tiesiog mūsų tautos ir valstybės kūrimo pastangas reikia pagaliau pradėti pozityviai, optimistiškai vertinti ir kviesti žmones būti aktyviais savo Valstybės kūrėjais. Jei šito mes nesugebėsime padaryti, tuomet mūsų visos pastangos bus bergždžios.**

Atsiminkime, kad visuomenei, kaip ir atskiram žmogui, galioja pati bendriausia psichologijos nuostata: ką tu projektuosi, tą galų gale ir turėsi. Projektuodamas nesėkmes aplink sklindančių kolektyvinių graudžių verksmų fone gali sukurti tik nesėkmes. Aš, dėkui Dievui, neturiu laiko dalyvauti nesėkmių ir abejotinių eksperimentų kūrimo procese.

Architektas Danielis Burnhamas, suprojektavęs didingus Čikagos paežerės statinius, yra sakęs: „Nedarykite mažų planelių. Jie neturi jokios magikos kraujo cirkuliacijai išjudinti ir žmones dideliems darbams įkvėpti“. Todėl dabar aš, Jūsų šios dienos pašnekovas, turiu pasakyti, kad džiaugiuos, jog beveik neberašau popierių, bet su jaunais kolegomis mums pavyko Aukštumalos aukštapelkėje padaryti tai, kas garantuos pasaulinio pelkėtyros lopšio išsaugojimą amžiams. Štai todėl aš jaučiuosi laimingas ir nestoviu eilėje *šipkartei* pirkti.

O ką galėčiau palinkėti Kolegoms, ypač jaunimui: pasirūpinkite, kad Jūsų akumulatorius būtų nuolat pakraunamas neišsenkančios meilės savo Tėvynei, gimtajai trobelei, savo vienintelei žemei ir protėvių kapams atsargomis. Jų (šių atsargų) nuolat prireiks, todėl patarčiau nesitikėti, kad labai daug kas šitą pareigą jums padės įvykdyti. Tikėkitės iš bendraminčių, draugų, senelių, tėvų, vaikų ir vaikaičių, bet netikėkite, kad valdžia, ką nors gali duoti. **Gali duoti tik tas, kuris turi.**

Ačiū už dėmesį.

Linkiu amžiams LAISVOS LIETUVOS!

Romas Pakalnis

Vilnius, 2018 vasario 16 išvakarės